

MIESTEN KOKEMUKSIA ISYYDEN HYVINVOINNISTA

*“siis sitä on vain onnellinen joka päivä silleen, että mulla on lapsi
ja on hänet”*

Touri Miehille - Miesten työ- ja toimintakyvyn parantaminen Meri-Lapissa

Aikioniemi Mirva
Lehtinen Juuso

Opinnäytetyö
Sosiaalialan koulutus
Sosionomi (AMK)

2020

Sosiaali- ja terveystieteiden
ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK)

Tekijät	Mirva Aikioniemi, Juuso Lehtinen	Vuosi 2020
Ohjaajat	Timo Marttala, Mikko Ravantti	
Toimeksiantaja	Touri Miehille - Miesten työ- ja toimintakyvyn parantaminen Meri-Lapissa	
Työn nimi	Miesten kokemuksia isyyden hyvinvoinnista	
Sivu- ja liitesivumäärä	33 + 3	

Opinnäytetyön aiheena on hyvinvointi isyydessä ja tutkimuskysymyksenä on ”Miesten kokemuksia isyyden hyvinvoinnista”. Tarkennamme tavoitetta sillä rajoituksella, mikä merkitys esikoisen syntymällä ja lasten kanssa vietetyllä ajalla on isän hyvinvoinnille. Opinnäytetyön tukena ovat isien teemahaastattelut. Käsittelemme opinnäytetyön suunnitteluun ja toteutukseen liittyviä asioita, kuten aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, teemahaastattelua sekä eettisyyttä ja luotettavuutta. Käsittelemme myös isän hyvinvointia ja sen merkityksellisyyttä sekä osallisuutta lapsen kasvattamisessa ja lapsen kehityksessä.

Opinnäytetyön tavoitteena on ammatillinen kasvu ja ymmärryksen saaminen isyyden merkityksestä miehille. Tavoitteena on kehittää meitä sosiaalialan ammattilaisina, jotta voisimme paremmin auttaa työssämme erilaisia isiä ja heidän perheitään. Opinnäytetyö on laadullinen tutkimus, jossa analyysimenetelmänä esiintyy fenomenologinen ja aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Teoreettisena viitekehystenä käytämme Erik Allardtin hyvinvointiteoriaa.

Johtopäätöksenä korostui isän hyvinvointia tukevat sosiaaliset suhteet, joihin oli tyytyväisiä. Haastatteluissa isät nostivat vahvasti esille, että he näkevät oman hyvinvointinsa lastensa kautta. Yhdessä vietetyllä ajalla lapsen kanssa on myös suuri merkitys isän hyvinvoinnille. Isät ylläpitävät terveyttään liikuntaharrastuksilla ja harrastaminen koetaan vastapainona arjelle. Itsensä toteuttamisen kautta isä saa hyvää oloa, joka parantaa perheen hyvinvointia.

Avainsanat elintaso, fenomenologia, hyvinvointi, isyys, itsensä toteuttaminen, osallisuus, sosiaaliset suhteet

Degree Programme in Social Services
Bachelor of Social Services

Authors	Mirva Aikioniemi, Juuso Lehtinen	Year 2020
Supervisors	Timo Marttala, Mikko Ravantti	
Commissioned by	Touri Miehille - Improving men's working and functional capacity in Meri-Lapland	
Subject of thesis	Men's experiences of well-being in fatherhood	
Number of pages	33 + 3	

The theme of the thesis is well-being in fatherhood and the research question is "Men's experiences of well-being in fatherhood". The main emphasis is on the importance of the birth of a firstborn and the time spent with the children and how this affects the father's well-being. The thesis is supported by fathers' theme interviews. Data-oriented content analysis, theme interviewing, ethics and reliability are included in the study. In addition the significance of the father's well-being and its involvement in raising and developing the child are studied.

The goal of the thesis is professional growth and to gain understanding of the importance of fatherhood for men. The goal is also to develop as professionals in the social field to better support fathers and their families. The thesis is a qualitative research, where phenomenology and data-oriented content analysis are used. The conceptual framework is Erik Allardt's theory of well-being.

The conclusion is that social relationships support the father's well-being when he is content with them. In the interviews fathers strongly emphasized that they see their own well-being through their children. Spending time with the child has also a great significance to the father's well-being. Fathers maintain their health through physical activity and hobbies are seen as a counterbalance to everyday life. Through self-actualization the father gets well-being, which will improve the well-being of the family.

Key words fatherhood, involvement, living standards, phenomenology, self-actualization, social relationships, well-being

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT JA MENETELMÄLLISET VALINNAT ..	6
2.1 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys	6
2.2 Teemahaastattelu, luotettavuus ja eettisyys	6
2.3 Fenomenologia ja aineistolähtöinen sisällönanalyysi	9
3 ISYYTTÄ JA HYVINVOINTIA	13
3.1 Hyvinvointi Allardtin hyvinvointiteorian ulottuvuuksina	13
3.2 Isyyden hyvinvointi	15
3.3 Isyystutkimuksia ja muuttuva isyys	17
4 TULOKSET	21
4.1 Talous, vastuu ja osallisuus	21
4.2 Sosiaaliset suhteet, minäkuva, itsestä huolehtiminen, viihtyvyys ja luontosuhde	24
4.3 Johtopäätökset	27
5 POHDINTAA OPINNÄYTETYÖSTÄ, OPINNÄYTETYÖPROSESSISTA JA AMMATILLISESTA KASVUSTA	30
LÄHTEET	32
LIITTEET	34

1 JOHDANTO

Isän hyvinvointi on aiheena ajankohtainen, sillä vasta viime vuosina on alettu paneutua haasteisiin isyydessä ja isien tukemiseen. Olemme suuntautuneet opinnoissamme aikuissosiaalityöhön, johon miestyö ja isät liittyvät vahvasti. Miettiesämme opinnäytetyön aihetta ajatuksemme isistä oli, että he eivät isossa mitta-kaavassa ole päässeet samalla tavalla esille siinä määrin kuin äidit ovat. Mediassa on nostettu esille asiaa miehistä ja miesten hyvinvoinnista, mikä sai meidät kiinnostumaan aiheesta. Aiheesta on suhteellisen vähän tehty tutkimuksia ennestään isien itsensä kertomana.

Halusimme haastatella isiä ja kuulla heidän omakohtaisia kokemuksiaan hyvinvoinnista isyydessä. Tämä johdatti meidät fenomenologisen tutkimusmenetelmän pariin, jossa oleellista on kokemus ja tietynlainen irtautuminen omista ennakkoluuloistaan ilmiötä kohtaan. Tällaisen etäisyyden ottaminen ja luonnollisen suhtautuminen aiheeseen tuntui meistä mahdolliselta, koska emme ole isiä. Pitääksemme laajan tutkittavan alueen sopivana meille, keskityimme Allardtin hyvinvointiteorian ulottuvuuksiin, jotka ovat elintaso (Having), yhteisyyssuhteet (Loving) ja itsensä toteuttaminen (Being).

Isyydessä keskustelua herättää esimerkiksi se, onko isällä todelliset mahdollisuudet olla haluamallaan tavalla osallinen lapsensa elämässä. Haastattelemillamme isillä tämä asia on kunnossa, sillä heidän aktiivisella roolillaan on suuri merkitys perheessä. Heidän kokema hyvinvointi linkittyy myös vahvasti lasten hyvinvointiin. Lähipiirin ja puolison tuen avulla haastatellut isät pystyvät helpommin järjestämään sopivia työvuoroja ja harrastuksiin pääsemistä tilanteissa, joissa lapselle tarvitaan hoitaja. Pienestä haastatteluotannasta huolimatta saimme haastateltujen isien kokemuksista hyvin sisältöä opinnäytetyöhön.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT JA MENETELMÄLLISET VALINNAT

2.1 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää tutkimuskysymykseen liittyviä erityispiirteitä. Mietimme, millä tutkimusmenetelmällä voimme saada parhaiten relevanttia tietoa isien kokemuksista liittyen hyvinvointiin isyydessä. Isyyden ja ihmisten välisen vuorovaikutuksen kokemuksen tutkimiseen laadullinen tutkimusote soveltuu hyvin. Isien kokemusten selvittämiseen käytimme teemahaastatteluja. Isyys kokemuksena on perusrakenteeltaan tajunnallinen ilmiö, sillä isä on subjektina isyyden kokemuksessa. (Perttula 1995a, 39–41.)

Tavoitteena oli selvittää sitä, mikä merkitys esikoisen syntymällä ja lasten kanssa vietetyllä ajalla on isän hyvinvoinnille. Tavoitteena opinnäytetyössä oli myös ammatillinen kasvu ja ymmärryksen saaminen isyyden merkityksestä miehelle ja miehen hyvinvoinnille, jotta voimme jatkossa paremmin auttaa työssämme isiä ja heidän perheitään. Teimme tätä opinnäytetyötä yhteistyössä Lapin ammattikorkeakoulun hankkeen ”Touri Miehille - Miesten työ- ja toimintakyvyn parantaminen Meri-Lapissa” kanssa. Tämä opinnäytetyö kiinnosti aiheena hanketta, koska se liittyy vahvasti miestyöhön ja miehen yhteiskunnalliseen asemaan.

Tutkimuskysymyksemme on ”Miesten kokemuksia isyyden hyvinvoinnista”.

2.2 Teemahaastattelu, luotettavuus ja eettisyys

Valitsimme haastattelumenetelmäksi teemahaastattelun, jotta isä saa tuoda haastattelussa esille hänelle itselleen merkitykselliset sisällöt liittyen isyyteen ja aikaan lasten kanssa. Teemahaastattelussa tulee pitää huoli siitä, että haastatettava itse täyttää ilmiön omilla merkityksillään, eikä niin että johdattelemme tietynlaisten merkitysten kuvaamiseen. Joustava ja huomioiva teemahaastattelu on aineistonkeruumenetelmänä sellainen, joka kattaa mielestämme hyvin fenomenologisen tutkimusmenetelmän tavoitteen. Viimeistään analyysivaiheessa tulee perustella se, olemmeko mielestämme vaikuttaneet liikaa siihen, miten keräämämme aineisto on muodostunut. Ennen kysymysten suunnittelua, valitsimme

tutkimuskysymyksen kannalta sopivan määrän haastateltavia. Hyvinvointi isyydessä on ilmiönä sen verran yleinen, että siinä riitti otannan kooksi neljä haastateltavaa. Yleisissä ilmiöissä otannan ei tarvitse olla suuri edustavan otoksen aikaansaamiseksi. (Perttula 1995a, 112–113.)

Haastattelujen ainutlaatuisuuden vuoksi laadimme teemahaastattelukysymykset ensimmäisenä, jotta aineistonkeruu oli tarkoituksenmukaista tuottaakseen relevantteja vastauksia tutkimuskysymykseen. Teemahaastattelua käyttämällä saimme näkemystä isyyden hyvinvoinnin perusominaisuuksista. Kysymyspatteristoa (Taulukko 1) laatiessa tuli aluksi muodostaa teema-alueuuttelo, jossa alueet edustavat ilmiön pääluokkien myötä spesifioituja alakäsitteitä. Käytimme ennalta määriteltäviä kysymyksiä, joihin sai vastata haluamallaan tavalla. Esitimme kysymykset myös satunnaisessa järjestyksessä sen mukaan, miten keskustelut etenivät. Välttääksemme johdattelua emme rajanneet haastatteluja esimerkiksi määrillä tai kestoilla. Päädyimme tekemään kysymyspatteriston sen vuoksi, että se mahdollistaa luontevan teemoittelun ja tyypittelyn. Teemoittelun ja tyypittelyn suoritimme redusointina ja klusterointina aineistolähtöisen sisällönanalyysin mukaisesti. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47–48, 66–67, 106–108.)

TEEMA I	Having; yksilön elintaso
Tulot	Millä tavoin isyys on vaikuttanut talouteesi hyvinvoinnin näkökulmasta?
Asumistilanne	Miten isyys on vaikuttanut asumistilanteeseen ja miten se on vaikuttanut hyvinvointiin isänä?
Yleisvointi/terveys 1	Minkälainen on tämän hetkinen yleisvointi ja terveydentilasi
Yleisvointi/terveys 2	Miten ylläpidät niitä hyvinvoinnin näkökulmasta isänä?
Työllisyys	Millä tavoin työtilanteesi on muuttunut lapsen tultua? Miten se vaikuttaa hyvinvointiin isänä?
TEEMA II	Loving; yhteisyyssuhteet
Perhesuhteet	Mitkä ovat mielestäsi tärkeitä sosiaalisia suhteita perheessä? Kerro niiden vaikutuksesta hyvinvointiin isänä?
Ystävyysuhteet 1	Mitkä ovat mielestäsi tärkeitä sosiaalisia suhteita?
Ystävyysuhteet 2	Kerro sinulle tärkeistä sosiaalisista suhteista ja siitä, minkälainen merkitys heillä on hyvinvoinnille isänä?
TEEMA III	Being; itsensä toteuttaminen
Status	Koetko isyydellä olleen vaikutusta statukseesi? Miten vaikuttaa hyvinvointiin?
Korvaamattomuus	Miten isyyden vastuu vaikuttaa hyvinvointiisi?
Vapaa-aika	Kerro sinulle tärkeistä vapaa-ajan toiminnoista ja niiden vaikutuksesta hyvinvointiin isänä?
Ympäristö	Onko luontosuhteesi muuttunut lapsen tulon myötä ja miten se vaikuttaa hyvinvointiin isänä?
TEEMA IV	Yleisiä kysymyksiä
Kuulumiset	Mitä kuuluu?
Hyvinvointi	Voisitko kertoa, mitä hyvinvointi isyydessä merkitsee sinulle?
Onnellisuus	Mitkä asiat tuovat onnellisuutta elämääsi isyydessä?

Taulukko 1. Teemahaastattelun kysymyspatteristo

Puusniekka ja Saaranen-Kauppinen kertovat litteroinnista KvaliMOTV-verkkosivustolla. Tekemistämme teemahaastatteluista muodostui nauhoitettua haastatteluaineistoa, jonka päätimme peruslitteroida. Siinä puhekieli kirjoitetaan sellaiseen puhtaaksi, mutta jätetään pois opinnäytetyön kannalta turhat täytesanat, toistot, äännähdykset ja aiheen ulkopuoliset keskustelut. Tarkoituksena oli selvittää miesten kokemuksia isyyden hyvinvoinnista, mikä analysoinnin osalta tarkoitti puheen asiasisällön tarkastelua sen sijaan, että kiinnostuksemme olisi kohdistunut puheessa käytettyyn kieleen (Tietoarkisto 2017). Kiinnitimme myös huomiota siihen, että tulkintamme ovat tekstimuodossa vastaavanlaisia sen tulkinnan kanssa, mikä muodostuu ääniaineistoa kuunnellessa (Hyvärinen, Nikander & Ruusuvuori 2017, 430, 437–438). (Puusniekka & Saaranen-Kauppinen 2006.)

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) eettisen ennakoarvioinnin ohjeistuksessa kerrotaan eettisyydestä, joka liittyy ihmiseen kohdistuvaan tutkimukseen. Emme esimerkiksi saa aiheuttaa opinnäytetyöllä haastateltaville vahinkoa tai haittaa. Haastatteluissa meidän tuli myös varmistaa, että haastateltava ymmärtää olevansa osana opinnäytetyötä. Annoimme haastateltaville ensin luettavaksi informaatiokirjeen, jossa selostettiin lyhyesti, minkä vuoksi teemme haastatteluja (Liite 1). Annoimme luettavaksi myös kirjallisen haastattelupyynnön (Liite 2), jossa kerrottiin, mihin käytämme haastattelusta saatuja tietoja. Vasta haastattelupyynnön allekirjoittamisen jälkeen meillä oli oikeus aloittaa haastattelu. Haastatteluun osallistuminen perustui vapaaehtoisuuteen, eikä haastateltavalle saanut tulla missään vaiheessa sellaista tunnetta, että hän ei saisi kieltäytyä haastattelusta. Haastattelun sai myös keskeyttää halutessaan eikä sen jatkamiselle missään muodossa ollut velvoitetta. (TENK 2018, 1–3.)

Tunnistamattomuus on myös tärkeä osa haastatteluaineiston käsittelyä. Tunnistamattomuus on edellytys teemahaastatteluiden turvallisuudelle ja luotettavuudelle, jotta yhtään haastateltua ei voi tunnistaa saadusta aineistosta. Näin meille ei kertynyt opinnäytetyön kannalta tarpeetonta henkilötietomateriaalia. Lisäksi muokkasimme valitsemamme haastattelulainaukset mahdollisimman neutraaliin muotoon, jotta emme leimaa ketään tai mitään yksittäistä ryhmää tai yhteisöä. Tietosuoja turvattiin sähköisen aineiston osalta siten, että pidimme tiedostot hal-

lussa vain aineistonkeruun ja analyysin ajan paikallisena tallenteena. Tunnistamattomaksi tuotetun litteroinnin jälkeen poistimme hallussamme olevat arkaluonteiset tiedostot välittömästi. Litteroinnin yhteydessä aineiston tunnistamattomuutta lisättiin käyttämällä apuna satunnaisesti generoituja numeroita, joiden avulla alkuperäisilmausten järjestyksestä saatiin sattumanvarainen. Näin vältyimme esimerkiksi siltä, että tarinallinen yhteys voisi paljastaa jotakin haastatelluista. Vaikka tämä mahdollisuus on tässä yhteydessä hyvin pieni, näimme silti tarpeelliseksi tehdä aineiston järjestyksestä satunnaisempaa vähentääksemme tätä riskiä. (TENK 2018, 4–7; Random.org 2019.)

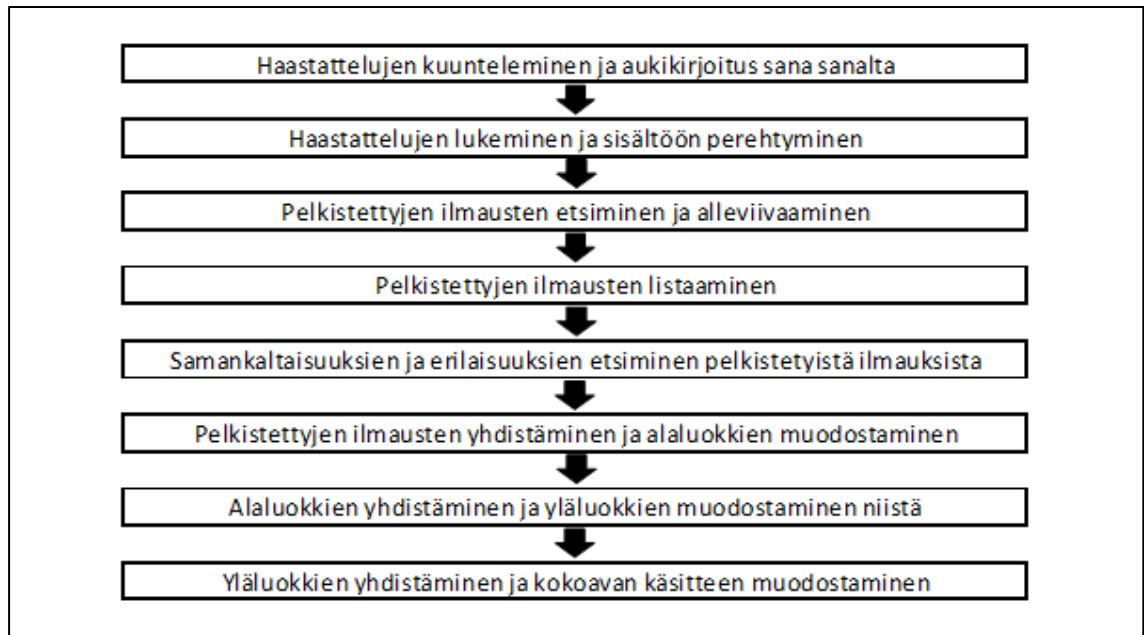
2.3 Fenomenologia ja aineistolähtöinen sisällönanalyysi

Käytimme fenomenologista tutkimusmenetelmää, jossa hyvinvointikokemus itsessään on riippuvainen kokijan perspektiivistä ja elämänhistoriasta. Esimerkiksi yliopistonopettaja Timo Laine Jyväskylän yliopistosta kertoo tekstissään kirjassa ”Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2” määrittävänsä isäksi, koska hänellä on lapsia. Hänen kokemuksensa isyydestä perustuu siihen suhteeseen, joka hänellä on lastensa kanssa. Isyyden hyvinvointikokemuksen luonteen tutkimisen kannalta on merkityksellistä se, minkälaisen yläluokkien suhteessa kokemus isyyden hyvinvoinnista voi muodostua, ja onko tämä kokemus peruskäsitteiltään hahmotettavissa. Kiinnostavaa on se, missä valossa isyys näyttäytyy isälle itselleen ja mitkä merkitykset liittyvät hyvinvointiin isyydessä. Lisäksi yksittäisen isän hyvinvointikokemus sisältää aina jotain yleistä kokemusta hyvinvoinnista isyydessä. (Aaltola & Valli 2015, 30–32.)

Fenomenologisen tutkimusmenetelmän näkökulmasta opinnäytetyön luotettavuus syntyy siitä, kun se kuvaa toisen ihmisen alkuperäistä kokemusta. Subjektiviivisen kokemuksen perusrakenne on pohjimmiltaan sama riippumatta siitä, mikä on kokemuksen tieteellinen sisältö. Opinnäytetyön luotettavuus perustuu tutkittavan ilmiön perusrakenteeseen ja valitun tutkimusmenetelmän vastaavuuteen. Tajunnan ja ihmisten välisen vuorovaikutuksen kokemuksen tutkimiseen laadullinen tutkimusote soveltuu hyvin. Kokemus hyvinvoinnista isyydessä on perusrakenteeltaan tajunnallinen ilmiö, jossa isä on subjektina. Tavoitteena on päästä irti teoreettisista ja henkilökohtaisista ymmärtämysyhteyksistä, jotta tutkittava ilmiö

ilmentyisi sellaisenaan. Reduktion myötä etukäteen ilmiöön liitetyistä merkityssuhteista irtaudutaan, jotta opinnäytetyön edetessä päästäisiin mahdollisimman lähelle puhdasta kokemusta. Kyseessä ei ole absoluuttinen toimenpide, vaan kyse on tavoitteesta. Luotettavuus fenomenologisessa tutkimusmenetelmässä on pohjimmiltaan kykyä säilyttää luonnollinen asenne reflektoinnin ja reduktion aikana. Tavoittelimme luonnollista asennetta aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä huomioimalla kaikki relevantit ajatuskokonaisuudet. Kyseessä on kurinalaisuus ja systemaattisuus siinä, että fenomenologinen tutkimusasenne läpäisee koko tutkimusprosessin. (Perttula 1995b, 39–45.)

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää laadullisissa tutkimuksissa. Se toimii opinnäytetyön analyysikokonaisuudessa teoreettisena viitekehysenä ja metodina, jota sovelsimme osana fenomenologista tutkimusmenetelmää. Fenomenologisessa tutkimusmenetelmässä reduktion myötä aineistosta tiivistyy isyydestä ilmiönä se ydin, joka vaikuttaa miehen kokemukseen omasta hyvinvoinnista. Sisällönanalyysin avulla saimme aineistomme järjestettyä johtopäätösten tekemiseen. Laadullisen aineistolähtöisen sisällönanalyysin prosessina meillä oli kolmivaiheinen prosessikokonaisuus. Sisällönanalyysi alkoi redusoinnilla (pelkistäminen), jonka jälkeen tapahtui klusterointi (ryhmittely) ja lopuksi abstrahointi (käsitteellistäminen). Tätä prosessia selkeyttää kuvio 1, jossa esitellään aineistolähtöisen sisällönanalyysin eteneminen. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 95–96, 103, 106–107, 109.)

Kuvio 1. Aineistolähtöisen sisällönanalyysin eteneminen (Tuomi & Sarajärvi 2009, 109.)

Valitsimme sisällönanalyysiin redusoinnin analyysiyksiköksi ajatuskokonaisuudet, jotka esitimme alkuperäisilmauksina. Tämän jälkeen redusoitujen ilmausten tulkitsemisen kautta saimme haltuumme sitä tietoa, mikä liittyy parhaiten isyyden hyvinvointiin. Klusterointi tehtiin ryhmittelemällä pelkistettyjä ilmauksia yksittäisten, laajempien käsitteiden alle, kuten esimerkiksi lapseen liittyvät ajatuskokonaisuudet yhteen ja asumiseen liittyvät omaansa. Alkuperäisilmauksia ei klusteroitu kysytyn kysymyksen perusteella, vaan ne redusoitiin sellaisenaan. Klusteroinnin jälkeen saimme alaluokat tehtyä, kun aineistoa oli ensin ryhmitelty karkeammalla jaolla. Muodostuneista alaluokista saimme perustan yläluokkien muodostamiselle eli abstrahoinnille. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 110–113.)

Aineistolähtöisen sisällönanalyysin mukainen eteneminen oli sopivassa suhteessa fenomenologiseen tutkimusmenetelmään, sillä aineiston kuvaaminen teemoina ja tyyppinä oli valmistelemaa tulkintaa. Valmistelevan tulkinnan myötä etenimme fenomenologian mukaisesti yläluokkiin. Muutama alkuperäisilmaukseen lisättiin selkeyden vuoksi sulkeisiin niitä käsitteitä, joihin haastateltu on litteroinnin perusteella vastannut. Jos esimerkiksi kysymyksessä on kysytty onnellisuudesta, on haastateltu voinut todeta, että se ”onnellisuus” on jotakin. Vaikka sanaa on-

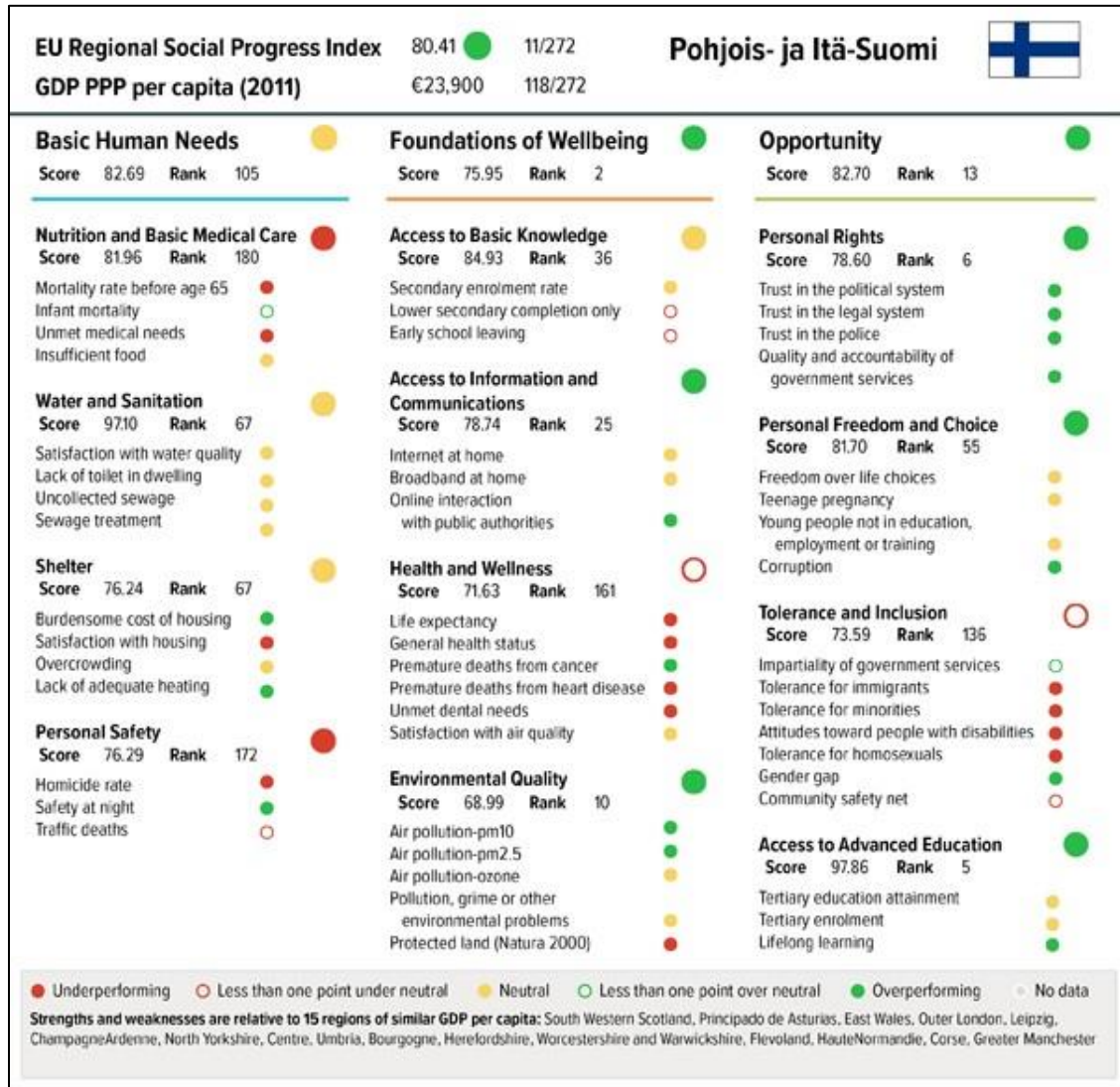
nellisuus ei haastateltu tuonut esille enää omassa vastauksessaan, on se tiedossa tehdyn kysymyksen perusteella ja lisätty litteroinnissa näkyviin. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91, 93.)

3 ISYYTTÄ JA HYVINVOINTIA

3.1 Hyvinvointi Allardtin hyvinvointiteorian ulottuvuuksina

Suomalainen sosiologi ja akateemikko Erik Allardt on kirjoittanut kirjan “Hyvinvoinnin ulottuvuuksia” vuonna 1976. Allardt jaottelee hyvinvoinnin tarpeet kolmeen perusluokkaan; elintason (Having), yhteisyysuhteisiin (Loving) ja itsensä toteuttamisen muotoihin (Being). Hyvinvointiin liittyvät myös hänen mukaansa elämänlaatu ja onnellisuus. Onnellisuuden aste riippuu siitä, millä tavalla ihminen sen itse kokee, sillä kyseessä on subjektiivinen elämys. Ihmisillä on useita erilaisia tapoja saavuttaa onnellisuuden tunnetta, mutta useimmiten kyseessä on unelman tavoittelemiseen ja saavuttamiseen liittyvät onnen kokemukset. Hyvinvointi on objektiivisempi kokemus, sillä se määrittyy sen mukaan, missä määrin perustarpeet tyydyttyvät. Allardt mainitsee esimerkkinä sosiaaliset tarpeet, kuten tarve tietylle määrälle kontakteja. Hän kertoo myös siitä, kuinka tyydyttyneet tarpeet toimivat resursseina siinä mielessä, kun tietyn tarpeen tyydyttäminen ei vie resursseja pois jonkin toisen tarpeen tyydyttämiseltä. Allardt esittää yksinkertaisena esimerkkinä tästä sen, että kun ei ole jatkuvaa nälän tunnetta, ei nälän tyydyttämiseen tarvitse enää kuluttaa resursseja. (Allardt 1976, 32–38.)

Elintaso perustuu toimintaresursseihin, joita voidaan kuvata tilanteen kannalta relevanteilla hyvinvointiarvoilla. Yleisiä elintasoja kuvaavia osatekijöitä on jaoteltu esimerkiksi SPI:n (Social Progress Index) elintasoselvityksessä kolmeen pääkategoriaan; ihmisen perustarpeet, hyvinvointia kannattelevat asiat sekä mahdollisuudet. Kuten voimme taulukosta nähdä (Taulukko 2), tällainen tilastointi ei kuvaa hyvin yksilön elintason osatekijöitä, sillä osa niistä liittyy yhteisölliseen, kollektiivisesti jaettuun elintasaan. Myös Allardt toteaa elintason olevan ensisijaista hyvinvoinnin mahdollistumiselle, sillä hengissä pysyminen vaatii tiettyjen aineellisten minimiarvojen ylittymisen. (Allardt 1976, 39–42; European Commission 2016a.)

Taulukko 2. SPI:n elintasoselvitys 2011. (European Commission 2016b.)

Toisena hyvinvoinnin ulottuvuutena Allardt esittelee yhteisyyssuhteet. Yhteisyyssuhteisiin liittyvät tarpeet määritellään sen mukaan, miten ihminen käyttäytyy suhteessa muihin ihmisiin. Ihmisillä on yleensä tarve olla jäsenenä erilaisissa sosiaalisissa verkostoissa, joissa jäsenet välittävät toisistaan. Allardt tiivistää, että tällöin yksilöllä on tarve läheisille ihmissuhteille. Yhteisyyden syntyminen vaatii yhteistä kieltä, empatiaa sekä ymmärrystä. Yhteisyyttä ei kannata yrittää luoda keinotekoisesti, vaan antaa yhteisyydelle mahdollisuuden muodostua spontaanisti esimerkiksi järjestämällä ryhmätapaamisia ja muuta yhteistä tekemistä. (Allardt 1976, 37, 42–45.)

Kolmantena Allardt listaa itsensä toteuttamista kuvaavat arvoluokat, joita ovat muun muassa yksilön status muiden silmissä ja tekemisen mahdollisuudet harrastuksissa ja vapaa-ajalla. Hankalimpana itsensä toteuttamisen osa-alueena

voidaan pitää statukseen liittyvää problematiikkaa. Status sitoutuu niin vahvasti sosiaaliseen asemaan, ettei yksilö pysty siihen aina vaikuttamaan. Jokaisella ihmisellä on tarve tietylle määrälle kunnioitusta ja arvonantoa, mikä lopulta määrittelee yksilön statuksen yhteiskunnassa. Pohjoismaisissa yhteiskunnissa tärkeänä itsensä toteuttamisen hyvinvointiarvona voidaan pitää ”tekemistä”, eli tässä yhteydessä vapaa-ajan toimintaa ja harrastamista. Itsensä toteuttamisen tarve ei tyydyty, mikäli ihminen määrittyy kokonaan ulkopuolisten tahojen kautta. (Allardt 1976, 38, 47–49.)

3.2 Isyyden hyvinvointi

Ensi- ja turvakotien liiton sivuilla kerrotaan miehen hyvinvoinnista ja siihen liittyvistä piirteistä. Miehen hyvinvoinnin erilaisia osa-alueita ovat muun muassa kyky tulla toimeen muiden kanssa, arki, keho, mieli, liikunta, itsestä huolehtiminen ja elinympäristö. Esimerkiksi Aalto ja Mykkänen kertovat isyystutkimusta käsittelevässä raportissaan siitä, kuinka vuosituhannen vaihtumisen jälkeen isyystutkimuksissa on todettu isyyden lisäävän miehen halua pitää huolta itsestään. Isillä on ollut halua ylläpitää terveyttään erityisesti siitä syystä, että heillä olisi enemmän elinaikaa olla osa lasten elämää. Myönteiset kokemukset isyydestä kannattelevat miestä ja ovat tukemassa miehen identiteettiä isänä ja miehenä. Isyys voi vaikuttaa myönteisesti myös miehen terveyteen, tunne-elämään sekä sosiaalisiin verkostoihin. Lisäksi tunteista puhuminen ja tunteiden näyttäminen voivat lisätä miehen hyvinvointia. (Aalto & Mykkänen 2010, 10, 44–45; Ensi- ja turvakotien liitto 2019.)

Isyystutkija Jouko Huttunen on kirjoittanut paljon kirjallisuutta liittyen isyyteen. Huttusen mukaan sosiaalinen isä on läsnä lapsen jokapäiväisessä elämässä ja jakaa arjen hänen kanssaan sekä antaa hoivaa ja aikaansa lapselle. Sosiaalinen isä esiintyy lapsen kanssa erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa, joissa ympäristö hyväksyy miehen isyyden, jolloin ulkopuoliset pitävät miestä lapsen isänä. Sosiaalisen isyyden lisäksi Huttunen on määritellyt myös psykologisen isyyden. Sen voi tunnistaa siitä, että miehellä on monia tunnepohjaisia merkityksiä lasta kohtaan: hän haluaa hoitaa ja tukea lastaan sekä viettää aikaa hänen kanssaan. Täl-

löin voidaan lapsen ja miehen välisestä suhteesta käyttää käsitettä kiintymyssuhde. Mikäli molemmat tuntevat aitoa iloa ja tyytyväisyyttä vuorovaikutteisesta yhdessäolosta, on sillä positiivinen vaikutus isän hyvinvoinnille. (Huttunen 2001, 62–64.)

Isyys tuottaa isälle usein hyvinvointia ja iloa. Esimerkiksi Kaisa Holmstöm on kirjoittanut artikkelin Väestöliiton verkkosivuille 12.8.2011, jossa yhtenä osana on isyystutkija Johanna Mykkäsen näkemyksiä isyydestä. Mykkäsen mukaan isyyttä verrataan äitiyteen, joka nähdään edelleen vanhemmuuden ihanteena. Mykkäsen mukaan osallistuva ja sitoutunut isyys tarkoittaa vuorovaikutusta ja läsnäoloa lapsen kanssa. Tällöin isä on vastuullisempi ja on tunnepohjaisemmin kiintynyt lapseen. Osallistuvalla isyydellä vaikuttaa olevan isän henkistä ja fyysistä hyvinvointia edistävä vaikutus. Myös Suvi Säyrylä käsittelee isyyttä pro gradu -tutkielmassaan ”Isyys ja elämän kriisit”. Hänen mukaansa isyydessä on kyse siitä, onko isällä todelliset mahdollisuudet olla osallisena haluamallaan tavalla lapsensa elämässä. (Holmstöm 2011, 61–62; Säyrylä 2017, 88–89.)

Sosiologian pro gradu -tutkielmassaan Maria Mailasalo kertoo siitä, minkälaisena isyys on näyttäytynyt neuvoloiden näkökulmasta vuosituhaten vaihteessa. Vuosien 1999–2004 nevolajulkaisuissa isyys on nähty vaikeana ja sen vuoksi arvostettavana. Isyys on ollut hyvää ja riittävää, mikäli miehestä on tullut vanhempi ja hän on ottanut isän roolin vastaan. Isäksi tullessaan isää kohtaan ei ole ollut odotuksia, vaan tilannetajua ja ymmärrystä on vaadittu muilta. Isälle on suositeltu annettavan omaa aikaa lapsensa huoltajuuden oppimiseksi ilman äidin liiallista siihen puuttumista. Vanhemmuus on nähty äidin näkökulmasta ja isän roolina on ollut olla äidin tukena ja taustavaikuttajana. Isältä puuttuu toimijuus perheessä, mikäli isää tarvitaan vain äidin ollessa poissa. Äitiä on pidetty automaattisesti osaavana vanhemmuudessa, minkä takia isää ei ole osattu huomioida toisena vanhempana. Jotta isät on saatu innostumaan isyydestä, on se vaatinut paljon herkkyyttä ja taitoa neuvolan ammattilaisilta. (Mailasalo 2015, 45–46.)

Reeta Filppa on kirjoittanut vuonna 2019 pro gradu -tutkielman liittyen isyyteen nimeltä ””Jos ois vaikka joku kelle jutella” - isän kokema lapsen syntymän jälkeinen masennus”. Hänen mukaansa akateemisessa tutkimuksessa, mediassa ja

suomalaisessa yhteiskunnassa isyys on enemmän esillä kuin aiempina vuosikymmeninä. Perheissä isät ovat ottaneet nykyään aktiivisemmän roolin, minkä myötä perheasioita käsitellään myös isyyden kautta. Hyvästä kehityksestä huolimatta isien omakohtaisia kokemuksia vanhempana on tutkittu vähän. Kokemuspuheessa äitiys on edelleen vahvoilla, sillä isyyttä eivät edes miehet ole tutkineet kuin vasta viime vuosikymmeninä. Isien aktiivisemmasta roolista kerrotaan myös Jousmäen ja Kososen kirjassa ”Syytettynä isä”. Kirjassa Huttunen kertoo kotitöiden jakamisesta vanhempien kesken, ja monissa perheissä ne pyritään jakamaan tasapuolisesti. Parasta olisi yrittää olla niin hyvä vanhempi kuin kykenee olla, jotta lapsi saa hyvän suhteen molempiin vanhempiin. Isyydessä vaipanvaihtoa ja ruokkimista tärkeämpää on vuorovaikutus ja kiinnostus siitä, miten kiintymyssuhde lapsen ja isän välille alkaa rakentua. Pohjimmiltaan tärkeintä vanhemmuudessa on olla paikalla lapsen elämässä ja tyydyttää lapsen tarpeet. (Jousmäki & Kosonen 2009, 196–197; Filppa 2019, 5.)

Isätietoa-oppaassa Kekkonen, Liljan ja Niemisen mukaan työelämässä tapahtuvat valinnat vaikuttavat työn ulkopuolisiin asioihin. Perheissä ja työelämässä on havaittu esimerkiksi työelämän joustavuuden ja omiin työaikoihin vaikuttamisen lisäävän isien hyvinvointia. Työn ja perhe-elämän yhteensovittamista joutuu miettimään usein perhe-elämän alkuvaiheessa, kun lapset ovat pieniä. Myös Aalto ja Mykkänen kertovat isyystutkimusta käsittelevässä raportissaan työnteon vaikuttavan vapaa-ajan määrään. Työnteko voi tuottaa syyllisyyttä siitä, ettei isä ehdi olemaan kotona riittävästi. Toisaalta isät voivat myös paeta isyyden vastuuta menemällä töihin sen sijaan, että olisivat enemmän kotona. Kuitenkin työssäkäynti useimmiten koetaan mielekkääksi vastapainoksi perhe-elämälle ja tuovan rahan lisäksi mahdollisuuksia itsensä toteuttamiseen ja lisää sosiaalisia suhteita. Varsinaisen merkityksen hyvinvoinnin näkökulmasta on sillä, miten isä itse kokee taloudellisen tilanteensa. (Aalto & Mykkänen 2010, 61–62; Kekkonen, Lilja & Nieminen 2013, 19.)

3.3 Isyystutkimuksia ja muuttuva isyys

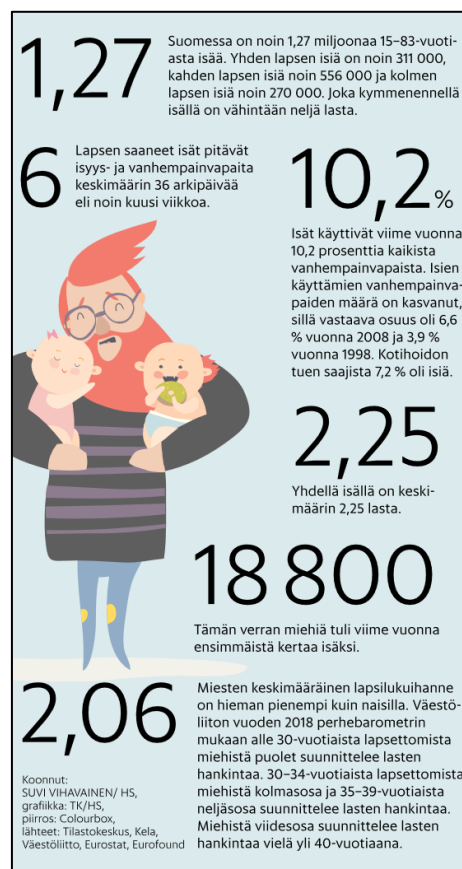
Isyyttä on erilaisissa tutkimuksissa korostettu monenlaisilla perusteilla ja niistä yleisimmät on koottu raporttiin, jossa kerrotaan isyystutkimuksesta Suomessa.

Suomessa on tutkittu muun muassa isyyden merkitystä lapsen, parisuhteen ja perheen hyvinvoinnille, isyyden vaikutusta miehen identiteetille ja hyvinvoinnille, isyydessä tapahtunutta muutosta ja muutoksen myötä sitä, mikä on tilanne naisten ja miesten välisessä tasa-arvossa. Myös yhtenä tutkimuskohteena on ollut isien omia kokemuksia isyydestään. Isyyden tutkimusta isien itsensä vuoksi ei ole tehty perinteisesti, sillä lapsen kehityksen ja kasvun näkökulma on ollut hyvin pitkään osana isyyden tutkimista. Hyvinvointitutkimukset on alun perin tehty aikuisille ja aikuisista, lapset ovat tulleet perheiden tai muiden järjestelmien kautta mukaan (Kinnunen & Rönkä 2002, 34). (Aalto & Mykkänen 2010.)

Eerolan ja Mykkäsen mukaan perheiden ja äitien tukiverkostoja on tutkittu aiemmin runsaasti, kun pelkästään isien tukiverkostoista ja tukikokemuksista ei ole niin paljon tietoa saatavilla. Sosiaalinen verkosto muodostuu sosiaalisista suhteista esimerkiksi sukulaisiin, ystäviin, muihin läheisiin ja merkityksellisiin ihmisiin. Sosiaalinen verkosto rakentuu siinä ympäristössä ja elämänpiirissä, jossa ihminen toimii ja kokee merkitykselliseksi luoda sosiaalisia suhteita. Isän hyvinvoinnin kannalta tärkeää on tyytyväisyys sosiaaliseen verkostoon ja sen puitteissa tapahtuvaan vastavuoroisuuteen. Myös Carlson ja Turner ovat käsitelleet eräässä tutkimuksessaan sosiaalista integraatiota, jolla tarkoitetaan tässä yhteydessä sosiaalisia verkostoja sekä henkilökohtaisia suhteita muihin ihmisiin. Kyseisessä tutkimuksessa isän sitoutuneisuutta on mitattu lapsen kanssa vietetyn ajan määrällä ja perheessä jaetun vastuun määrällä. Lisäksi Mesiäislehto-Soukka suosittelee pro gradu -tutkielmansa jatkotutkimushaasteissa kiinnittämään huomiota esimerkiksi siihen, millä tavalla isät saavat toisilta isiltä tukea ja onko isillä mahdollisuutta jakaa erilaisia kokemuksia isyydestä keskenään. Mesiäislehto-Soukka painottaa tuen arvokkuutta ja isien aitoa huomioon ottamista, ja erilaisten tukimuotojen tulisi perustua tutkimustietoon. (Mesiäislehto-Soukka 2005, 152; Carlson & Turner 2010; Eerola & Mykkänen 2014, 65–66.)

Myös onnellisuus liittyy isän hyvinvointiin. Onnellisuuden asteesta ja onnellisuudesta on monenlaisia määritelmiä, ja niistä oman näkemyksensä on esittänyt filosofian professori Timo Airaksinen kirjassaan ”Onnellisuuden opas”. Hänen mukaansa onnellisuutta on olla sellaisessa tilanteessa elämässään, missä ihmisellä

ei ole tarvetta tehdä jotakin siitä poistukseksi. Onnellisella on usein elämäntilanteessaan onnellisuuden kannalta sopivat olosuhteet ja välineet toteuttaa halua maansa onnellisuutta. Hyvinvoinnista kerrotaan myös Kinnusen ja Rönkön kirjassa ”Perhe ja vanhemmuus”. Muita hyvinvoinnin painopisteitä ovat muun muassa voimavarat, tarpeet, objektiiviset ja subjektiiviset seikat. Ihmisen on uskottu voivan hyvin, kun hänellä on materiaaliset puitteet kunnossa ja hän kokee lukeutuvansa johonkin yhteisöön. Hyvinvoinnin tunnetta lisää myös se, että ihminen tuntee voivansa vaikuttaa omaan elämäänsä. (Kinnunen & Rönkä 2002, 34; Ainarsinen 2006, 97–100.)

Kuva 1. Tilastoyhteenvetoa isyydestä (Vihavainen 2019.)

Suvi Vihavainen on toimittanut Helsingin sanomien verkkosivuilla artikkelin siitä, millainen on keskivertoisä. Artikkelissa julkaistun kuvan (Kuva 1) mukaan suurin muutos isyydessä edellisten 30 vuoden aikana on tapahtunut siinä, että isillä on yhä enemmän halua viettää aikaa lastensa kanssa. Tämä tulee ilmi siitä, että tilastojen mukaan isät käyttävät melkein kaksinkertaisesti enemmän aikaa alle

kouluikäisten lastensa hoitamiseen verrattuna 80-lukuun. Esimerkiksi vanhempainvapaista isät käyttivät vuonna 2018 10,2 %, kun vastaava luku vuonna 2008 oli 6,6 %. Isyydestä on kerrottu myös Kekkonen, Liljan ja Niemisen oppaassa. Monet isät kokevat lapsen kanssa vietetyn ajan mielekkääksi ja tärkeäksi, kun suhde äitiin on kunnossa ja parisuhteeseen ollaan tyytyväisiä. Parisuhteen ongelmat voivat vähentää isän ja lapsen yhdessäoloa ja aiheuttaa ristiriitoja. Parisuhteen tukeminen on tärkeää myös isän ja lapsen välisen positiivisen suhteen ylläpitämisessä. Lisäksi Vihavaisen artikkelissa isyytutkija Johanna Terävä Jyväskylän yliopistosta kertoo oman näkemyksensä. Hänen mukaansa isät ovat huomanneet, että lapsen kanssa vietetty aika tuottaa hyvinvointia itselle, lapselle ja parisuhteelle. Terävän mukaan on merkityksellistä, ettei suhde lapseen katkeaisi, sillä suhteella lapseen on kauaskantoisia hyvinvointia suojaavia tekijöitä. (Kekkonen ym. 2013, 17; Vihavainen 2019.)

4 TULOKSET

4.1 Talous, vastuu ja osallisuus

Elintasoon (Having) liittyvien työn ja talouden vaikutuksesta isien hyvinvointiin saimme monenlaisia vastauksia. Työn vaikutuksesta hyvinvointiin kuvaa isien osalta se, ettei esikoisen tulo vaikuttanut työtilanteeseen useimmilla isillä. Yhdellä isällä oli työpaikan vaihdoksen vuoksi raskasta olla yksin esikoisen kanssa, mutta koki sen menneen hyvin siitä huolimatta.

”Se tarkoittaa sitä, että pittää niinkö olla töitä mistä saa rahhaa.”

”En ole kuitenkaan semmonen ihminen, joka määrittelee ihmisarvoa työtilanteen kautta, että en oo ikinä määrittänyt, että olenko arvokas, teenkö töitä, se ei oo siinä se mun arvo, eikä mun mielestä kenenkään arvo.”

”Tietenkin silloin, että lapsi oli kipeänä, niin sitä silloin pysty itekki jäämään kotia hoitamaan. Ja se on vähän semmosta, tiettenkin pitää sen puolison kans pelata yhteen, että nyt olet sinä ja nyt olen minä. Kummalle se on taloudellisesti kannattavampaa olla kotona ja pois töistä.”

Työntekoa isät kuvasivat tulonlähteeksi. Töitä pitää olla ja sellaisia töitä, joista saa riittävästi rahaa perheen elättämiseen. Työntekeminen itsessään ei määritä ihmisarvoa. Työnteossa tuli esille se, että lapsen ollessa kipeä oli oltava yhteiset pelisäännöt siitä, kumpi lapsen huoltajista jää kotiin hoitamaan lasta. Tämän isät perustelivat talouden näkökulmasta.

”Suhde talouteen muuttuu siinä määrin että siihen tulee ympärille muita ihmisiä, joita sun pitää miettiä itsesi lisäksi tai osana sitä sun päivittäistä elämää.”

”Kovat investoinnit siihe aikaa - - Mummelit ja pappelit autto minkä pysty.”

Taloustilanne muuttuu, kun ympärille tulee muita ihmisiä itsesi lisäksi. Talouden vaikutuksesta hyvinvointiin isyydessä koettiin esikoisen tulon yhteydessä menojen lisääntyminen ja niiden tarkempi laskeminen. Alkuvaiheessa taloustilanne muuttui sen takia, että lapsi tulee perheeseen uutena jäsenenä ja hänelle pitää saada tarvittavat lapsenhoitoon liittyvät asiat. Investoinnit koettiin suureksi menoeräksi, mutta siihen sai apua muun muassa vanhemmilta. Osa isistä kuvasi myös muutosta sen suhteen, että pitää esikoisen tulon myötä ajatella muitakin kuin itseään.

”Kaipa se on iha normaaleja asioita, normaalia hyvinvointia, voisin kuvitella että samanlaista mitä ihan kenellä tahansa, nukkuu ja syö, on vapaa-aikaa ja on työtä ja kaikkea sopivassa suhteessa, tasapainoista elämää.”

”Siis sitähan on vain onnellinen joka päivä silleen, että mulla on lapsi ja on hänet.”

”No siis se (tuo onnellisuutta) että ihan pystyy tarjoaan lapsille semmosen tasapainosen arjen että siihenhän nyt kuuluu surua ja iloa ja kaikkea.”

”No nythän sitä vastuuta on paljon, oikeastaan jollakin lailla erilailta enemmän - - hän on murkkuiässä ja silloin sattuu ja tapahtuu.”

Yhteisyyssuhteisiin (Loving) liittyy vahvasti isän ja lapsen välinen vuorovaikutus ja sen vaikutus isän hyvinvointiin ja onnellisuuteen. Osalle isistä pelkkä lapsen olemassaolo toi onnellisuutta, kun taas osalle kodin ja tasapainoisen arjen tarjoaminen lapselle toi hyvinvointia. Isien hyvinvoinnille vaikuttaa olevan merkitystä arkisilla asioilla ja normaalilla hyvinvoinnilla, kuten nukkumisella, syömisellä, vapaa-ajalla ja työnteolla. Haastatellut isät arvostavat tasapainoisuutta elämässä ja

haluavat tarjota lapselle perustarpeet eli katon pään päälle, jokapäiväisen ravinnon ja mahdollisuuden käydä koulussa ja harrastuksissa. Osa isistä kertoi myös, ettei vastuunottaminen isyydessä rajoita isän omaa hyvinvointia. Isän kokema vastuu lapsesta on erilaista lapsen iän mukaan. Yksi isä toi esille sen, että isän vastuu kasvaa lapsen vanhetessa ja sen takia tulisi välttää riskinottoa ja elää rauhallista arkea.

”Mä oon selvillä siitä, sen lisäksi että selvitän niille minkälaisia lapsia mä haluan kasvattaa niin mä samalla selvitän, että minkälainen ihminen mä haluan olla. En mä tietenkään halua antaa niille semmosta esimerkkiä tai elämänohjetta mitä mä ite en haluaisi.”

”Soli vähän erilaisempaa silloin nuorempana ko soli pienempi tyttö ja sillälailla. - - hän on alkanut aikuistua ja pystyy alkaa puhumaan aikuisten asioista enemmän.”

Vastausten perusteella osallisuuteen isyydessä vaikuttaa lapsen kasvattaminen ja hänen kehityksensä näkeminen. Lapsen kasvattamisella on vaikutusta isän hyvinvointiin. Osalle isille kasvattaminen tarkoittaa maailmasta kertomista ja esimerkillistä isänä olemista. Toisille isille kasvattamiseen liittyy vastuuta tasapainoisen elämän tarjoamisesta lapselleen ja osalle taas lapsen aikuistuminen on antanut mahdollisuuden keskustella aikuismaisemmin. Näiden lisäksi hyvinvointia lisää se, kun onnistuu lapsen kasvattamisessa ja näkee viestin menneen perille.

”Alkujärkytyksestä kun pääs ylitse niin kyllähän se on ollu hyvää aikaa, iloa ja surua ja kaikkee yhdessä, onnistumisia ja näkkee sen kehityksen, on mukava huomata se.”

”Varmaan ne yhteiset touhuamiset ja onnistumiset, sitä kauttahan se (onnellisuus) on tietenkin. - - että se menee hyvin, että on hyvät suhteet - - .”

Lapsen kasvattamisen ohella saimme vastauksia liittyen lapsen kehityksen näkemiseen ja sen vaikutuksesta isän hyvinvointiin. Yhdelle isälle lapsen kanssa oleminen ja lapsen onnistumisten näkeminen tuo hyvinvointia. Toinen isä saa onnellisuutta siitä, kun näkee lapsen tekevän hyviä ratkaisuja. Lisäksi vastauksissa osallisuuteen liittyy isän ja lapsen yhteinen tekeminen. Yhteisellä tekemisellä ja onnistumisilla on vaikutusta isän hyvinvointiin. Eräs isä kertoi isyyslomalla olleen positiivinen vaikutus hyvinvointiin, vaikka lapsen hoito tuntui ajoittain raskealta.

4.2 Sosiaaliset suhteet, minäkuva, itsestä huolehtiminen, viihtyvyys ja luontosuhde

”Jos on pelko kokoaja ettei mee kotona hyvi nii eihä siel oo mukava olla eikä mennä, son kaikille paras että ok suhteet on, helpompi olla jatkossa.”

” - - niinkö hyödyntää tämmöstä sosiaalista verkostoa, - - Varmaan ne lähipiirissä justinsa vanhemmat, jos niitä on ja sitten kaveripiiri.”

” - - sukulaisten kunnioittaminen ja erilaisuuden hyväksyminen; jos on vaikka isovanhempien kanssa päivittäin tekemisissä ja päivittäin mennää sinne ja tänne, enemmänki sitä että arvostetaan sitä aikaa mikä ollaa yhdessä ja arvostetaan niitä ihmisiä semmosina ihmisinä ku ne on, me ei olla kaikki samanlaisia.”

Sosiaaliset suhteet jakautuivat perheen sisäisiin ja ulkoisiin suhteisiin. Suurimmalla osalla isistä tärkeimmät perheen sisäiset suhteet liittyivät lapsiin, isovanhempiin ja sukulaisiin, ja vain yksi isä mainitsi puolisonsa. Isät kokivat tärkeäksi ymmärryksen siitä, että omalta sosiaaliselta verkostoltaan voi pyytää apua tarvittaessa. Hyvinvoinnin näkökulmasta merkityksellistä on se, että kodissa ihmiset tulevat toimeen keskenään eikä kenenkään tarvitse tuntea oloaan turvattomaksi. Isät puhuivat myös perheen sisäisten pelisääntöjen muodostamisesta, yhteisen ajan arvostamisesta ja erilaisuuden hyväksymisestä niin kotona kuin lähipiirissä.

”Onhan se mukava, että on muitaki ystäviä ku oma perhe ja sitä voi käydä ihmisten luona ja ihmiset käy meillä, sitä mukkaa kai se (hyvinvointi) tulee, on hyvä olla ja hengittää.”

”Mulle tärkeitä sosiaalisia suhteita on kaverit ja semmoset ystävät, osa isiä osa ei, - - toimii myös samassa roolissa noitten harrastusten kanssa, eli ne vähentävät stressiä.”

” - - kun lapset on äitiensä ja isiensä luona sen kaks viikkoa, sitä on vähän enemmän sillai - - mutta onhan se tylsää ko ne on pois. Silloin ku tyttö tai tyväret ovat täällä, niin olo silloin paljon pirtsakkaampi.”

Perheen ulkopuolisissa sosiaalisissa suhteissa korostuivat ystävät, joilla on suurimmalle osalle isistä hyvinvointia lisäävä vaikutus. Isien mielestä on myös mukava tavata ystäviään perheen lisäksi ja irtaantua arjesta. Ystävien kanssa vietettyä aikaa verrattiin harrastuksista saatavaan hyvään mieleen, eli ne koettiin stressiä lieventävinä asioina. Isät kertoivat myös lapsen läsnäolon merkityksestä hyvinvoinnissa. Esimerkiksi lapsen ollessa kotona mieliala koheni, ja isät kokivat lapsen tuovan sisäistä rikkauden tunnetta.

”En oo. En ole koskaan ajatellut sitä (statusta) kyllä sillälaillla.”

” - - en tiä oisko jonkunlainen arvostus, että on päässyt eteenpäin elämässä - - .”

Itsensä toteuttamisessa (Being) minäkuva tuli esille hyvin pienesti. Minäkuvaan ja statukseen liittyvät asiat eivät olleet käyneet kuin yhdellä haastatellulla mielessä. Hän kertoi sen lisäävän arvostusta itseään kohtaan, kun on päässyt eteenpäin elämässä. Itsestä huolehtimisen yläluokka muodostui harrastuksista, terveyden ylläpitämisestä ja isän yleisestä hyvinvoinnista.

”On tärkeää, että on sekin mahdollisuus että voin olla, ettei tartte tehdä tosiaankaan mitään jos silloin sillä lailla tuntuu.”

”Aina on ollu urheilu lähellä sydäntä ja että on pääsyt niihin - - .”

”Ja sitten tietenkä se niinkö joku metsästäminen, - - no onhan sekin kaveriporukkaa kenen kans sinne mennään, - - niin sanotusti sielu lepää.”

”On monia asioita, miten pidän yllä omaa terveyttäni, päällimmäisenä semmone liikkuminen, itselle tärkeät liikuntaharrastukset, - - samoten videopelit.”

”No pitää se henkisesti ja fyysisesti jaksaa, että kaikki on ok kotipuolella ja työelämässä, että siellä pystyy viihtyy nii sitä jaksaa sitte touhutakin, jos ois kaikki huonosti niin oishan se raskasta se arki elämä.”

Isien terveyden ylläpitämisessä ja yleisessä hyvinvoinnissa vastauksien perusteella tuli esille fyysinen ja henkinen jaksaminen kotona, kodin ulkopuolella ja työelämässä. Isien vastauksissa kerrottiin ajasta harrastuksien parissa ja urheilun merkityksestä. Harrastukset koettiin tärkeiksi ja niillä on positiivinen vaikutus isien hyvinvoinnille. Harrastamisen koettiin olevan irtaantumista arjesta. Yksi isä halusi työpäivien vastapainoksi, mikäli mahdollista, olla tekemättä yhtään mitään vapaaajallaan. Muutamilla isillä liikuntaharrastukset auttoivat terveyden ylläpitämisessä, ja niihin pääseminen oli lähinnä kiinni perheen ajankäytöstä ja lastenhoidon järjestymisestä. Myös perheen hyvinvoinnilla on suuri merkitys isän yleiselle hyvinvoinnille. Yksi isä kertoi jaksamisestaan ja siitä, että viihtyvyys kotona ja työelämässä vähentää arkielämän raskautta. Eräs isistä kertoi siitä, miten jäi kotisäiksi lapsen tulon myötä ja kuinka perheessä jaettiin vastuuta kodista ja työssä käymisestä. Isien vastausten perusteella asumisessa ei ollut suuria muutoksia liittyen lapsen tuloon osaksi elämää. Yhdellä isällä asumisen neliömäärä vaikutti tilanahtauteen eikä kenelläkään ollut siellä omaa rauhaa. Toisella isällä asuminen perustui ”sopu sijaa antaa” -ajatukselle. Kahden muun isän kohdalla asuminen ei vaikuttanut hyvinvointiin.

” - - sillo ko tyvär oli pieni, niin silloin sitä liikuttiin paljon ja oltiin luonnossa ja oltiin mettässä ja kävelyllä ja tehtiin vaikka mitä. Nykyaikanahan se on paljon vähempää, - - iän myötä muuttunut hänen harrastukset.”

” - - että koittaa tavallaan siirtää omasta luontosuhteesta ne arvostavat puolet jälkipolville, - - luontoa pitää kunnioittaa ja myös se että se tulee tutuksi.”

Luontosuhde vaikutti vastauksissa perustuvan ympäristötietoisuuteen ja luonnon kautta saatavaan hyvinvointiin. Kahden isän kohdalla nousi esille se, että lapselle tulee opettaa kierrättäminen ja se, ettei luontoa saa roskata. Luonnossa liikkuminen ja siellä olemisen malli haluttiin yhden isän kohdalla siirtää lapselle. Kaksi isää kertoi, että luonnossa liikkumista esiintyi enemmän lasten ollessa pieniä. Toinen isä totesi, että luonnossa liikkuminen on vähentynyt lasten kasvettua isommiksi ja lasten harrastusten muututtua iän myötä. Luontosuhteen koettiin olevan erilaista kesällä ja talvella.

4.3 Johtopäätökset

Kuten taulukosta voi nähdä (Taulukko 3), saimme yläluokat muodostettua ja ne kuvaavat tutkimuskysymykseen liittyviä ominaisuuksia. Käsittelemme johtopäätöksiä teemoittain ja ensimmäisenä teemana oli elintaso. Haastatelluilla elintaso liittyi töistä saatavaan rahaan. Työnteolla on positiivinen vaikutus isän hyvinvointiin, sillä se toimii tulonlähteenä ja edesauttaa myös perheen kokonaisyhyvinvointia. Merkitystä on sillä, miten lapsen sairastuessa tilapäinen hoitovapaa töistä järjestetään vanhempien kesken. SPI:n elintasoselvityksen mukaisesti työstä saatava raha mahdollistaa esimerkiksi perustarpeita ja hyvinvointia kannattelevia asioita (European Commission 2016a). Myös Allardtin kuvaamassa elintasossa hengissä pysyäkseen isän perustarpeiden minimiarvojen tulee ylittyä (Allardt 1976, 39–42). (Eronen, Syrjäläinen & Värri 2007, 62–63.)

Alaluokka	Yläluokka	Allardt
Työn vaikutus hyvinvointiin isyydessä Talouden vaikutus hyvinvointiin isyydessä	Talous	Having
Lapsen vaikutus isän hyvinvointiin Vastuunottaminen isyydessä Lapsen kasvattamisen vaikutus hyvinvointiin isyydessä Lapsen kehityksen näkeminen ja sen vaikutus isän hyvinvointiin Isän ja lapsen yhteinen tekeminen ja sen vaikutus isän hyvinvointiin Isän hyvinvointia perheen sisäisistä sosiaalisista suhteista Isän hyvinvointia perheen ulkopuolisista sosiaalisista suhteista Lapsen läsnäolon merkitys isyyden hyvinvoinnissa	Vastuu Osallisuus Sosiaaliset suhteet	Loving
Isän kokemus arvostus Harrastusten vaikutus hyvinvointiin Terveysten ylläpitäminen isän hyvinvoinnin näkökulmasta Isän yleinen hyvinvointi Asumisen vaikutus hyvinvointiin isyydessä Jaksaminen kotona ja työelämässä	Minäkuva Itsestä huolehtiminen Viihtyvyys	Being
Ympäristötietoisuus Hyvinvointia luonnosta	Luontosuhde	Being

Taulukko 3. Ala- ja yläluokat

Haastatteluissa isät nostivat esille sen, että heidän hyvinvointinsa liittyy vahvasti lapsen hyvinvointiin. Isän osallisuudella ja yhdessä vietetyllä ajalla lapsen kanssa on suuri merkitys isän hyvinvoinnille. Tätä johtopäätöstä tukee Mykkäsen näkemys siitä, että osallistuvalla isyydellä on isän henkistä ja fyysistä hyvinvointia lisäävä vaikutus. Myös Terävän mukaan lapsen kanssa vietetty aika tuottaa hyvinvointia isälle pitkällä aikavälillä, mikäli suhde lapseen säilyy. Isän osallisuus lapsen elämässä on osoittautunut tärkeäksi ja merkitykselliseksi osaksi isyyttä ja siihen liittyvää hyvinvointia. Lisäksi Huttusen mukaan tähän vaikuttaa se, toteutuvatko sosiaalinen ja psykologinen isyys. Haastateltujen vastausten perusteella sosiaalinen isyys toteutuu olemalla läsnä lapsen jokapäiväisessä elämässä sekä arjen ja ajan jakamisella hänen kanssaan. Psykologinen isyys on kiintymyssuhde isän ja lapsen välillä ja se on usein edellytys hyvinvoinnin mahdollistumiselle. Vaikuttaa olevan tärkeää, että isällä on halua hoitaa, suojella, auttaa ja tukea lastaan. (Huttunen 2001, 62–64; Holmstöm 2011; Vihavainen 2019.)

Toisen teeman aiheena olivat yhteisyyssuhteet, jotka koostuivat perheen sisäisistä ja ulkopuolisista sosiaalisista suhteista. Haastatellut isät korostivat perheen sisäisissä suhteissa hyvinvointia edistäviksi suhteiksi lapset ja isovanhemmat. Ulkopuolisissa suhteissa ystävien kanssa vietetyllä ajalla on positiivinen vaikutus isän hyvinvointiin. Allardt puhuu sosiaalisista verkostoista, joihin liittyy hellyyttä,

rakkautta, empatiaa ja ymmärrystä ja Mykkäsen mukaan isän hyvinvoinnin kannalta on tärkeää miehen tyytyväisyys sosiaaliseen verkostoon. Haastattelujen perusteella vaikuttaa siltä, että isät ovat tyytyväisiä sosiaalisiin suhteisiinsa ja saavat niistä hyvinvointia. (Allardt 1976, 37, 42–45; Eerola & Mykkänen 2014, 65–66.)

Kolmannessa teemassa käsiteltiin itsensä toteuttamiseen liittyviä käsitteitä, kuten vapaa-aikaa ja ympäristöä. Haastateltujen isien luontosuhde perustuu luonnon kunnioittamiseen ja haluun opettaa tämä ajatusmalli lapsilleen. Allardt'n hyvinvointiteoriassa itsensä toteuttaminen on tekemisen mahdollisuuksia harrastuksissa ja vapaa-ajalla. Haastatellut isät kokivat harrastamisen vastapainona arjelle ja he ylläpitävät terveyttään liikuntaharrastuksilla. Itsensä toteuttamisen kautta isä saa hyvää oloa, joka parantaa perheen hyvinvointia. Neljäs teema sisälsi haastattelun avauskysymykset. Ne toimivat keskustelun avaajina, eikä niistä sen vuoksi saanut sisältöä johtopäätöksiin. (Allardt 1976, 38, 47–49.)

5 POHDINTAA OPINNÄYTETYÖSTÄ, OPINNÄYTETYÖPROSESSISTA JA AMMATILLISESTA KASVUSTA

Opinnäytetyön alkuvaiheessa aiheen valinta osoittautui kohtuullisen helpoksi, sillä olimme tietoisia Touri Miehille -hankkeesta. Pohdimme sopivaa aihetta liittyen miehiin ja miestyöhön ja valitsimme aiheeksi isyyden hyvinvoinnin. Olimme intoa täynnä, koska aiheemme oli mielenkiintoinen ja ajankohtainen. Aiheemme fokus muuttui muutaman kerran opinnäytetyön kypsyessä, mutta lopulta löysimme suunnan, johon pystyimme yhdessä etenemään. Tietoa hakiessa oli odotettua, että äidit otetaan hyvin huomioon lapsen syntyessä maailmaan. Vasta viime vuosikymmeninä isät on huomioitu paremmin lapsen toisena vanhempana ja huoltajana. Opinnäytetyön aikana huomasimme, kuinka laajasti isän hyvinvointia voi selvittää eri näkökulmista.

Ennen haastatteluja yritimme saada haastateltaviksi isiä, joilla on vain yksi lapsi ja kyseinen lapsi olisi siinä iässä, että hänen kanssaan voi harrastaa ja touhuta. Tutkimuskysymystämme ajatellen uskoimme sillä olevan merkitystä, että isät olisivat mahdollisimman tuoreita isiä, mutta tämä ei toteutunut toivotulla tavalla. Haastattelimme sen sijaan neljää isää, joilla esikoiset olivat eri iässä ja perheissä saattoi olla useampia lapsia. Isyyden alkuvaiheen kokemuksiin palaaminen tarkoitti useampien vuosien taaksepäin muistelemista. Teemahaastatteluissa oli suunnitelmana vältellä liiallista johdattelua, mutta olisimme voineet tarkentaa kysymykset koskettamaan vain ja ainoastaan esikoisen kanssa vietettyä aikaa. Isät olivat yllättävän innokkaita kertomaan koko lapsikatraastaan ja koska tarkoituksena oli saada arvokasta tietoa isyydestä, niin emme halunneet särkeä heidän innostustaan. Haastatelluille isille kaikki lapset olivat tasa-arvoisia. Tästä huolimatta saimme hyvää tietoa tekemistämme haastatteluista, mitä pystyi soveltamaan sisällönanalyysin avulla tuloksiksi.

Olemme tyytyväisiä siitä, että haastattelemamme isät halusivat olla mukana ja jakoivat meille arvokasta tietoa isyydestä ja isyyden kokemuksestaan. Saimme paljon ymmärrystä siitä, mitä isyys on ja kuinka se haastateltujen kohdalla vaikuttaa heidän hyvinvointiinsa. Haastattelutilanteissa isät kertoivat hyvinvoinnistaan

isydessä, mutta he olivat odottaneet enemmän keskustelua itse isyydestä. Neljästä haastatellusta isästä vain yksi isä mainitsi puolisonsa tärkeäksi sosiaaliseksi suhteeksi, mikä tuntui meistä erikoiselta. Voisiko lapsen äiti olla jossain määrin itsestäänselvyys perheessä vai olisiko siitä ollut aiheellista kysyä erikseen? Vai saivatko isät kerrankin olla perheen pääosassa, etteivät isät osanneet miettiä puolisoa esimerkiksi isän hyvinvointia edistävänä asiana? Emme voineet kysyä puolisosta enää erikseen muilta isiltä, koska puolisonsa maininnut isä oli viimeinen haastateltavamme, joten muiden isien kohdalla puolison mainitsemattomuus jäi selvittämättä.

Saimme opinnäytetyöprosessin myötä käsitystä siitä, minkälaista tieteellisen tutkimuksen tekeminen voisi käytännössä olla. Opinnäytetyön tekeminen antoi myös edellytyksiä ymmärtää paremmin sitä todellisuutta, miten uutta tieteellistä tietoa voidaan tuottaa. Mahdollisten jatkotutkimusten osalta heräsi into selvittää esimerkiksi isän osallisuutta lapsen elämässä laajemmin ja kuinka isät saavat äänensä kuuluville toisena huoltajana. Suomessa isille heidän osallisuutensa lapsen elämässä tuo hyvinvointia, ja tätä aihetta olisi hyvä tutkia jatkossa esimerkiksi isien kokemuksia hyödyntämällä. Tietenkin tällainen tutkimus vaatisi enemmän aikaa ja resursseja.

Mielenkiintomme miestyötä kohtaan vahvistui ja saimme lisää ymmärrystä miehisestä ajattelusta isyydessä. Isyys on ilmiönä merkittävä osa ihmisten elämää, sillä jokaisella on useimmiten jonkinlainen kosketus isyyteen. Tulemme olemaan väistämättä kosketuksissa isyyteen tavalla tai toisella myös tulevilla työkentillä. Opinnäytetyön myötä saimme suhteellisen laajan ensikosketuksen miesten maailmaan. Olemme kiitollisia siitä, että saimme tehdä opinnäytetyön näin kiinnostavasta aiheesta.

LÄHTEET

Aalto, I. & Mykkänen, J. 2010. Isyyden ihanteet, arki ja kokemukset. Raportti isyyden tutkimisesta Suomessa. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisotutkimusseura.

Aaltola, J. & Valli, R. 2015. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Jyväskylä: PS-kustannus.

Airaksinen, T. 2006. Onnellisuuden opas. Juva: WS Bookwell Oy.

Allardt, E. 1976. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Porvoo: Werner Söderström Osakeyhtiön laakapaino.

Carlson, M. & Turner, K. 2010. Fathers' Involvement and Fathers' Well-being over Children's First Five Years. IDEAS Working Paper Series from RePEc 2010. Viitattu 28.5.2019 <https://fragilefamilies.princeton.edu/sites/fragilefamilies/files/wp10-10-ff.pdf>.

Eerola, P. & Mykkänen J. 2014. Isän kokemus. Helsinki: Gaudeamus.

Ensi- ja turvakotien liitto 2019. Miehen hyvinvointi. Viitattu 23.5.2019 <https://ensijaturvakotienliitto.fi/intoaisatyohon/isalle/miehen-hyvinvointi/>.

European Commission 2016a. European Social Progress Index. Viitattu 28.11.2019 https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/social_progress.

European Commission 2016b. EU Regional Social Progress Index. Viitattu 28.11.2019 https://ec.europa.eu/regional_policy/data/spi/dist/img/FI1D.jpg.

Filppa, R. 2019. "Jos ois vaikka joku kelle jutella" - isän kokema lapsen syntymän jälkeinen masennus". Lapin yliopisto. Sosiaalityö. Pro gradu -tutkielma.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Holmstöm, K. 2011. Isien osallistumisesta hyötyy koko perhe. Viitattu 9.12.2019 <https://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/?x17665=1167686>.

Huttunen, J. 2001. Isänä olemisen uudet suunnat. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hyvärinen, M., Nikander, P. & Ruusuvuori, J. 2017. Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino.

Jousmäki, A. & Kosonen, L. 2009. Syytettynä isä. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

- Kekkonen, M., Lilja, J. & Nieminen, K. 2013. Isätietoa. Asiaa isyydestä ja sen merkityksestä, työn ja perheen yhteensovittamisesta sekä isien kohtaamisesta lapsiperheiden palveluissa. Viitattu 2.12.2019 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/63888/Isatietoa_opas_Kekkonen_Lilja_Nieminen.pdf;jsessionid=EDC92AF159AD7D3767135304CE2B922F?sequence=2.
- Kinnunen, U. & Rönkä, A. 2002. Perhe ja vanhemmuus. Suomalainen perhe-elämä ja sen tukeminen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Mailasalo, M. 2015. Osaamaton, vastuun ottava vai näkymätön isä? Isyys ja isään liittyvät riskit vuosien 1999–2013 neuvolajulkaisuissa. Helsingin yliopisto. Sosiologia. Pro gradu -tutkielma.
- Mesiäislehto-Soukka, H. 2005. Perheenlisäys isien kokemana. Fenomenologinen tutkimus. Oulun yliopisto. Lääketieteellinen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma.
- Perttula, J. 1995a. Kokemus psykologisena tutkimuskohteena. Tampere: Suomen Fenomenologinen Instituutti.
- Perttula, J. 1995b. Kokemuksen tutkimuksen luotettavuudesta. Kasvatus: Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja 26: 1, 39–45.
- Puusniekka, A. & Saaranen-Kauppinen, A. 2006. Litterointi. Viitattu 26.11.2019 https://www.fsd.uta.fi/metodologia/metodologia/kvali/L7_2_1.html.
- Random.org 2019. True Random Number Service. Viitattu 16.12.2019 <https://www.random.org/>.
- Säyrylä, S. 2017. Isyys ja elämän kriisit. Isyyden merkitys, haasteet, voimavarat ja tuki. Jyväskylän yliopisto. Varhaiskasvatustiede. Pro gradu -tutkielma.
- TENK 2018. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet. Viitattu 22.3.2019 https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/TENK_IEEA_tyoryhman_muis-tio_250518.pdf.
- Tietoarkisto 2017. Kvalitatiivisen datatiedoston käsittely. Viitattu 26.11.2019 <https://www.fsd.uta.fi/aineistonhallinta/fi/kvalitatiivisen-datan-kasittely.html>.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa: Hansaprint Oy.
- Vihavainen, S. 2019. HS selvitti tilastoista, millainen on keskivertoisä – Tutkijan mukaan suurin muutos liittyy lapsille annettuun aikaan. Helsingin sanomat 10.11.2019. Viitattu 13.1.2020 <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006302616.html>.

LIITTEET

Liite 1. Informaatiokirje

Liite 2. Suostumuslomake

Liite 1. Informaatiokirje

Informaatiokirje – Miesten kokemuksia isyyden hyvinvoinnista

Hyvä isä, olemme kaksi sosionomiopiskelijaa Lapin ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyötä ”Touri Miehillä - Miesten työ- ja toimintakyvyn parantaminen Meri-Lapissa” hankkeessa ja sen aiheena on miesten kokemukset isyyden hyvinvoinnista. Tämä opinnäytetyö kiinnosti aiheena hanketta, koska se liittyy miestyöhön ja miehen yhteiskunnalliseen asemaan.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, miten isyys on vaikuttanut sinun hyvinvoinnin kokemukseen. Tarkastelemme kokemuksia, joita isällä on ollut esikoisen kanssa. Meitä kiinnostaa isien hyvinvointiin liittyvät erityispiirteet, joita voisimme saada tietoomme haastatteleamalla isiä. Esimerkiksi isyyden erilaisia haasteita ei välttämättä samalla tavalla mielletä ”ongelmiksi”, kuin haasteita liittyen äitiyteen.

Haastattelu on tarkoitus äänittää älypuhelimella ääninauhurille. Tarkoituksena on tuottaa haastattelumateriaali anonymisesti, jotta me emme kerää tutkimuksen kannalta tarpeetonta henkilötietomateriaalia. Haastateltavan tunnistamattomuus on turvallisuuden ja luotettavuuden kannalta ehdottoman tärkeää, jotta yhtään haastateltua ei voi tunnistaa saamastamme aineistosta. Emme tule pitämään hallussamme henkilötietoja, sillä yhteystiedot ja muut välttämättömät tiedot haastattelujen tekemistä varten hävitämme heti, kun haastatteluaineisto on käyty läpi. Opinnäytetyö ei edellytä tutkimustulosten julkaisua muulla kuin yleisellä tasolla Theseuksessa (Theseus - ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt ja julkaisut verkossa <https://www.theseus.fi/>). Työmme luotettavuus perustuu siihen, että selvitimme kokemusta hyvinvoinnista liittyen isyyteen emmekä liittyen yksittäisiin isiin.

Olisimme kiinnostuneita kuulemaan juuri Sinun näkökulmasi ja kokemuksesi asiasta. Toteutamme opinnäytetyön haastattelun sinulle sopivalla tavalla. Ensisijainen toiveemme on, että se tapahtuisi kasvotusten. Toteutamme haastattelut marraskuun aikana. Sovimme haastatteluajasta ja -paikasta sinun kanssasi henkilökohtaisesti.

Meihin voit olla yhteydessä, mikäli haastatteluun liittyen tulee kysyttävää tai haluat keskustella haastatteluajankohdista.

Ystävällisin terveisin,

Juuso Lehtinen
Mirva Aikioniemi

xxxxx@xxx.xxxxxxxx.xx
xxxxx@xxx.xxxxxxxx.xx

xxx xxxx xxx
xxx xxxx xxx

Liite 2. Suostumuslomake

Suostumuslomake – Lapin ammattikorkeakoulu - Opinnäytetyö

Miesten kokemuksia isyyden hyvinvoinnista

Annan suostumukseni siihen, että Lapin ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat Juuso Lehtinen ja Mirva Aikioniemi saavat haastatella minua osana opinnäytetyötään. Haastattelu nauhoitetaan ja edellä mainituilla sosionomiopiskelijoilla on lupa käyttää tätä aineistoa tutkimuksessaan.

Minulla on oikeus milloin tahansa tutkimuksen aikana keskeyttää tutkimukseen osallistuminen ilmoittamalla asiasta edellä mainituille sosionomiopiskelijoille.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen ja suostun siihen, että nauhoitettua aineistoa voidaan käyttää kyseisessä tutkimuksessa. Minulle on luvattu, että minua ei voida tunnistaa julkaistusta opinnäytetyöstä. Tämän lisäksi minulle on myös luvattu, että nauhoitettu aineisto hävitetään siinä vaiheessa, kun tutkimus on hyväksytty.

Paikka ja aika _____

Allekirjoitus _____

Nimenselvennys _____

Haluan, että opinnäytetyö lähetetään minulle sähköpostitse, kun se on hyväksytty:

Kyllä _____ Ei _____

Sähköpostiosoite _____